

вне. Плануючи роботу за цією технікою, розподіляємо завдання на дві частини. Перша – «жорсткі» – мають визначений час початку й не можуть бути заплановані на інший час (онлайн-заняття, модульні контролі тощо). До й після кожного такого завдання варто залишити невеликий резерв часу для непередбачуваних чи несподіваних завдань. Друга частина – гнучкі завдання – що не прив'язані до чітко визначеного часу й можуть бути виконані у будь-який вільний час. Їх може бути багато, але варто виділити 1-2 пріоритетні. Той час, що є між жорсткими завданнями, використовуємо перш за все для вирішення пріоритетних гнучких завдань. Гнучкі непріоритетні завдання, на які не вистачило часу сьогодні, спокійно переносимо на завтра.

Для подолання стресу, яким сповнене наше сьогоднішнє, варто навчитися планувати відпочинок. Він може бути кількісно незначним у часі, але якісним. Під час жорсткого карантину слухачі не мали можливості змінити обстановку (що є елементом якісного відпочинку), вийшовши на прогулянку. Перегляд короткого відео чи спілкування з рідними (з гнучких непріоритетних завдань) – достатньо якісний відпочинок від навчальної роботи. Ефективний сон – ще одна з життєвих потреб, що підлягає плануванню. У студентів, зокрема представників арабських країн, сон починається не раніше опівночі саме через невміння спланувати час між жорстко визначеними часовими рамками навчальними заняттями й «вільним» часом, коли потрібно встигати розв'язувати побутові проблеми, займатися спортом, спілкуватися з друзями, готуватися до занять.

На жаль, під час екстреного переходу на дистанційне навчання в березні 2020 року більшість викладачів перебували в стані стресу саме через значну кількість і важливих, і термінових завдань для забезпечення ефективного навчального процесу. Стівен Кові зазначав: «До успіху приводить не тяжка праця, а вміння розставляти пріоритети... Для цього потрібно мати мету, місію, чітке відчуття орієнтирів» [4]. Актуальність цих слів спонукає до опанування методик тайм-менеджменту й застосування їх у професійному й особистому житті.

Список використаної літератури

1. Андрищенко К. А. Теоретичні аспекти самоменеджменту: умови виникнення і розвитку [електронний ресурс] / К. А. Андрищенко // Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка». — Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=258>
2. Архангельский Г. А. Корпоративный тайм-менеджмент: Энциклопедия решений / Г. А. Архангельский. — 2-е изд. — М.: Альпина Бизнес Букс, 2009. — 211 с.
3. Зайверт Л. Ваше время — в Ваших руках: советы руководителям, как эффективно использовать рабочее время / Л. Зайверт ; пер. с нем., авт. предисл. В. М. Шепель. — М. : Экономика, 1990. — 232 с.
4. Кові С.Р. 7 звичок надзвичайно ефективних людей / Стівен Р. Кові — Х.: КСД, 2012. — 384 с.
5. Куликова В.Н. Заставьте время работать на вас / В.Н. Куликова. — М.: ЗАО Центрполиграф, 2008. — 192 с.
6. О'Коннел Ф. Успевай всё вовремя. Самоучитель по тайм-менеджменту: [учебник] / Ф. О'Коннел, пер. с англ. — М.: Дело и Сервис, 2007. — 176 с.
7. Трейси Б. Результативный тайм-менеджмент: эффективная методика управления собственным временем / Б. Трейси; пер. с англ. А.Евтеева. — М.: СمارтБук, 2007. — 79 с.

МЕТОДИКА ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ В МЕДИЧНИХ ЗВО ШЛЯХОМ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ

**Бондаренко В.В., Розколупа О.О., Буханченко О.П., Яценко І.В.,
Бойко І.В., Гаврильєв В.М.**

Українська медична стоматологічна академія

Автори доводять необхідність компетентісного підходу до підготовки студентів-медиків, що дозволить майбутнім лікарям оволодіти високим фаховим рівнем і вміти працювати за новою системою подання інформації.

Ключові слова: медична освіта, міжнародна співпраця, навчальні дисципліни.

The paper proves the need for a competency-based approach to the training of medical students, which, according to the authors, will allow future doctors to master a high level of professionalism and be able to work on a new system of information.

Key words: medical education, international cooperation, academic disciplines.

Об'єктивною потребою сучасного суспільства став пошук оптимальних шляхів організації навчально-виховного процесу, раціональних варіантів змісту навчання і його структури. Такі перебудови стосуються й медичної освіти України, адже її зміни пов'язані із загальними світовими тенденціями, які спрямовані на вільне працевлаштування майбутнього фахівця в будь-якій країні світу. Сучасна медична освіта потребує істотного підвищення рівня знань і вмінь майбутніх фахівців до світового рівня за рахунок поглиблення міжнародної співпраці та введення в програму нових навчальних дисциплін [1].

Для засвоєння студентом-медиком глибоких професійних знань потрібна зміна форм викладання. Уся система медичної освіти має функціонувати в режимі саморуку, саморозвитку й самовдосконалення. У втіленні концепції модернізації медичної освіти необхідно дотримуватися низки заходів, головними з яких є адаптація системи медичної освіти до змін у соціально-економічних і державно-політичних умовах, а також освоєння досвіду модернізації навчальної сфери, накопиченого технологічно розвинутими країнами.

Однак варто зазначити, що це зовсім не означає, що модернізація передбачає копіювання принципів і поглядів систем інших держав. У число освітніх цінностей входять культура самобутності, дбайливе ставлення до традицій, які створювались роками, відмова від одноманітності, варіативність підходів до вирішення однотипних завдань. Мета підготовки сучасного здобувача медичної освіти – це формування зі студента професіонала, здатного зберігати постійно зростаючу потребу в розширенні й поглибленні знань і їх реалізації в широкій сфері діяльнос-

ті. Сучасний етап суспільного розвитку вимагає від вищої медичної освіти переходу від її традиційної моделі до такої, що орієнтована на формування професіонала інноваційного типу, здатного швидко реагувати на виклики глобального світу.

У зв'язку з цим слід не тільки навчити студентів включатися в інформаційні потоки, але, головне, навчити їх орієнтації в пошуку інформації, її ранжуванню й правильному вибору. Сформувати вміння пластично перебудовуватися і варіювати в умовах майбутньої діяльності, творчо розв'язувати проблеми, які виникають під час роботи.

Традиційно цілі освіти визначалися простим опануванням випускниками конкретних знань, умінь і навичок. Нині такий підхід виявився недостатнім. Сучасній професійній освіті властивий перехід від кваліфікаційного до компетентнісного, де «компетентність» і «компетенція» є центральними поняттями. У європейському освітньому просторі немає єдиного, чіткого й однозначного розуміння поняття «компетентність» щодо використання його для опису бажаного образу (професійно-кваліфікаційної моделі) випускника. Компетентність переважно розглядають як здатність застосовувати знання і вміння на практиці, у повсякденному житті для розв'язання тих чи інших практичних і теоретичних проблем. Компетентність демонструє не лише результати навчання, а й систему досвіду творчої особистості й ціннісних орієнтацій студентів. Знання, вміння, навички – це основа формування способів творчої діяльності й досвіду емоційно-ціннісного ставлення [2; 3].

Однак, щоб реалізувати компетентнісний підхід до підготовки майбутніх фахівців, потрібно не тільки оновити зміст і педагогічні технології, а, перш за все, підготувати викладача, здатного вирішувати складні соціально-педагогічні завдання, які дозволяють послідовно перевести студентів від елементарного освоєння навчального матеріалу до творчої інтерпретації професійної медичної діяльності. Професійна компетентність викладача – це система знань, умінь і здібностей, які складають основу його професійної діяльності як педагога і вченого. Найбільш важливі для викладача вишу, на наш погляд, комунікативна, соціально-організаційна, інформаційна й креативна компетенції. Компетентнісний викладач, безперечно, є і хорошим методистом. Він володіє не лише знаннями в певній галузі, а і технологіями навчання. Система пізнавальних задач, які пропонує викладач студентам, має привести їх до оволодіння змістом дисципліни і сформувати науковий світогляд.

У структурі комунікативної компетенції безперечно найважливішими є справжній інтерес до людей, наявність потреби і вміння спілкуватися, емпатія, вміння відчувати зворотний зв'язок у спілкуванні. Соціально-організаційна компетентність слугує не лише для організації процесу навчання у виші, а і для виховання лідерських якостей, адже саме від формування лідерської позиції в майбутніх фахівців залежить їхнє вміння брати на себе відповідальність і проявляти завжди активну життєву позицію в будь-якій професійній чи життєвій ситуації. Креативна компетентність викладача забезпечує ефективну науково-дослідну роботу, систематичне вдосконалення методів навчання, систематичний аналіз і оцінку навчально-пізнавальної діяльності студентів.

Безперечно, найважливішим мотиватором педагога вищої медичної школи до своєї педагогічної діяльності є усвідомлення й розуміння ним величезної значущості цієї роботи для суспільства, виховання молоді, підготовки її до майбутньої професійної діяльності. Для підготовки сучасного спеціаліста навчання в ЗВО необхідно спрямувати на впровадження активних форм навчання, які стимулюють готовність і здатність студентів до саморозвитку. Викладач як організатор процесу навчання постійно стикається з проблемою ефективності, яка залежить і від складності завдань, що вирішуються педагогом, і від змісту навчального процесу, і від темпу навчання, і від вибору педагогом методів, засобів, форм навчання, і від ступеня самоорганізації студентів на практичному занятті. Принцип оптимізації вимагає, щоб процес навчання досягав найвищої якості для даної ситуації й для високого рівня свого функціонування. Формула оптимізації – це «максимально можливі результати за мінімальних витрат часу і зусиль». Педагогічні умови оптимізації процесу навчання можна умовно розділити на дві групи. Перша стосується процесу підготовки викладача до організації процесу оптимізації: аналіз і систематизація викладачем передового педагогічного досвіду; самоосвіта педагога; використання викладачами при загальному обговоренні результатів оптимізації діалогових форм. Наприклад, консиліумів, семінарів-практикумів, які дозволяють здійснити єдиний підхід до студентів у навчально-виховній діяльності. Залучення інших викладачів сприяє обміну досвідом і допомагає виявити загальні причини ускладнень, які виникають під час викладання дисципліни.

До другої групи належать умови, які безпосередньо оптимізують процес навчання на практичному занятті: вибір оптимального варіанта проведення занять; використання викладачем диференційованого підходу до студентів на основі врахування їхніх реальних навчальних можливостей; створення на навчальному занятті атмосфери психологічного комфорту; використання способів педагогічного стимулювання навчальної діяльності студентів; облік викладачем санітарно-гігієнічних вимог проведення навчального заняття й оптимального навчального навантаження студентів; раціональне поєднання управління і самоуправління навчальною діяльністю й оперативне регулювання і коригування навчального процесу в рамках конкретного навчального заняття. Ці умови здійсненні за дотримання педагогом основних правил у процедурі оптимізації практичного заняття [4].

Отже, компетентність слід розглядати як якість, властивість особистості, особистісно-діяльнісний результат, який формується в студента в процесі підготовки, а компетенції – нормативно задані характеристики майбутнього фахівця. На нашу думку, якість результату освіти сьогодні необхідно вимірювати не в знаннях і вміннях, а у відповідних вимогам суспільства компетенціях, адже можна бути освіченим, але не компетентним – не зможти проявити (мобілізувати) свої знання в конкретній ситуації.

Огляд підходів до розуміння компетентності як найважливішого рівня професіоналізму дає можливість зробити висновок, який стосується акмеографічних характеристик професіоналізму викладача: активне, дієве знання закономірностей становлення й розвитку особистості; здатність до ефективної комунікації, спілкування і взаємодії, підтримки взаємин із колегами, взаємного навчання і розвитку; можливість вирішення в професійно-освітньому процесі різноманітних завдань, які моделюють, імітують або реально відображають професійну діяльність, а також активність індивіда в розвитку власних здібностей.

Список використаної літератури

1. Грицай Н.Б. Практико-орієнтовані технології методичної підготовки майбутніх учителів біології / Н.Б. Грицай // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. – 2015. – №10 (54). – С.33-40.

2. Матоліч У.Д. Формування науково-дослідної роботи студентів в умовах входження України в Європейський освітній простір на основі Болонської конвенції / У.Д. Матоліч, В.В. Федько, Л.Є. Лаповець // Медична освіта. – 2013. – №3. – С.64-66.
3. Перспективи впровадження сучасних інновацій в освітню діяльність університету / В. М. Запорожан, В. Й. Кресюн, О. П. Рогачевський, О. В. Чернецька // Медична освіта. – 2016. – № 3. – С. 73–77.
4. Савицька А.В. Практико-орієнтований підхід у навчанні: огляд зарубіжної літератури та проблеми реалізації в вузі / А.В. Савицька // European Social Science Journal. – 2013. – №4 (23). – С.66-74.

ПРОБЛЕМИ Й ПЕРСПЕКТИВИ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ

Борзих О.А., Лавренко А.В., Селіхова Л.Г., Авраменко Я.М., Белан О.В., Мормоль І.А., Кайдашев І.П.

Українська медична стоматологічна академія

Розглядаються важливі питання фахової підготовки магістрів медицини з урахуванням сучасних реалій загальноосвітнього простору, інтернаціоналізації медичної освіти.

Ключові слова: медична освіта, наукова термінологія, інтернаціоналізація освіти.

The article deals with the important issue of professional training of masters of medicine, with current realities general space internationalization of medical education.

Key words: medical education, scientific terminology, internationalization of education.

Унаслідок світових глобалізаційних процесів сучасна людина зіштовхується з новими проблемами й задачами, які вимагають невідкладного розвитку професійних знань і вмінь. Нині відбуваються активна співпраця й міжнародний обмін досвідом у сфері медицини й охорони здоров'я. У зв'язку з цим актуальним завданням стало виконання якісного перекладу фахових текстів (навчальних, наукових) медичного спрямування [2].

На сучасному етапі розвитку світових освітніх тенденцій спостерігається розширення міжнародних зв'язків України з іншими державами на освітньому й науковому рівнях, зростає суспільна потреба держав у кваліфікованих англійських спеціалістах; виникає нагальна необхідність в якісних перекладах фахових медичних текстів не лише для спеціалістів, а й для комунікації між професіоналами й непрофесіоналами [5].

Особливе значення мають статус і функції медичного перекладу в сучасному світі, а також статус жанрової теорії медичного перекладу в загальній системі перекладознавства. Дослідники вивчають дискусійні проблеми методології письмового й усного відтворення медичних англійських текстів українською [4].

Важливим аспектом проблеми, що вивчається, є відповідне відтворення змістового й медичного контексту медичної навчально-методичної й наукової літератури в медичних закладах вищої освіти. Загальноновживані медичні терміни, які мають формальну подібність у англійській та українській мовах, можуть суттєво відрізнятися за лексичним значенням.

Слід зазначити, що на сучасному етапі навчання вітчизняні студенти, які навчаються українською мовою, мають активно вивчати англійську мову, у зв'язку з включенням у екзаменаційні питання тестового іспиту «Крок» усіх рівнів тестів англійською мовою (до 30 відсотків), а також необхідністю готуватися до міжнародного іспиту IFOM (The IFOM Clinical Science Exam), що відображає загальні медичні знання для лікарів усіх спеціальностей. Натомість тести для підготовки до цього іспиту доступні натеper тільки англійською мовою.

Також значною складовою проблеми є саме відповідне розуміння змісту тестових питань для вітчизняних студентів, адже вони складені відповідно до загальноосвітніх стандартів і з відповідною термінологією, яка має відтворюватися в процесі викладання дисципліни, в підручниках і посібниках, методичних рекомендаціях та бути озвученою під час лекцій і практичних занять викладачем [1].

Сучасні реалії загальноосвітнього простору, зокрема медичної освіти, заслуговують особливої уваги, адже охоплюють різноманітні можливості міжнародного студентського спілкування, інтернаціоналізації освіти, можливості стажування й навчання в різних країнах світу і студентів, і викладачів. Вони вимагають від усіх учасників освітнього процесу здобуття або поглиблення знань іноземних мов, удосконалення навичок фахового перекладу й фахового використання знань у професійній діяльності.

Здобування освіти для студентів іноземних країн англійською мовою також має низку особливостей і проблем на сучасному етапі.

Студенти, які навчаються англійською мовою в медичних ЗВО України, мають отримати фахові знання з урахуванням європейських і світових стандартів, адже здебільшого працюватимуть у різних країнах світу. Термінологія назв, симптомів і ознак захворювань іноді суттєво відрізняється від української термінології. Також складних мовних ситуацій додають еквіваленти термінів у різних мовах, для прикладу: українським еквівалентом англійського терміна «angina» є не «ангіна», а «стенокардія, біль у грудях». Доказом цьому є визначення в тлумачному словнику: «angina – chest pain or discomfort that develops when the heart muscle isn't getting enough oxygen and blood; also 105 known as angina pectoris». Натомість англійським відповідником українського слова «ангіна» є «tonsillitis».

Іншим важливим аспектом для вивчення й розробки шляхів покращення методології викладання на міжнародному факультеті є інтернаціональний склад англійських студентів, що прибули з різних країн світу (Іран, Судан, Індія, Америка, Нідерланди тощо) для навчання в Україні. Вони мають певні мовні особливості й вимови, і медико-біологічної термінології, які отримали під час навчання на батьківщині. На жаль, вони мають і різний рівень мовної підготовки, що впливає на загальний рівень засвоєння знань під час проведення практичного заняття або лекції [3]. Активне, відповідне цілям і завданням аудиторного заняття сприйняття фахового навчального матеріалу можливе лише за умов відповідного рівня мовної підготовки й розуміння мовних еквівалентностей медичних і біо-